

МЕЖА БІДНОСТІ В РІЗНИХ КРАЇНАХ

Охріменко К.С. здобувач вищої освіти

Науковий керівник - канд. екон. наук., доцент Мельник І. О.

Актуальність даного дослідження визначається насамперед тим, що бідність є причиною ослаблення національної безпеки країни, деградації населення, ускладнення демографічної ситуації, стримування економічного зростання, посилення соціальних протиріч в суспільстві. Вона чинить негативний вплив не тільки на економіку, політику, соціальні відносини, культуру, а й впливає на такі найважливіші основи життя населення, як якість життя і професійна кваліфікація. Бідність є серйозною перешкодою для стабільного поступового розвитку суспільства.

Бідність є досить складним і широким поняттям. Сучасна наука визначає бідність як неможливість через нестачу коштів підтримувати спосіб життя, притаманний конкретному суспільству в конкретний період часу [4]. Ідеться про те, що внаслідок матеріальних нестатків бідні верстви населення не можуть харчуватися відповідно до місцевих стандартів, не можуть оплачувати житло та комунальні послуги виходячи зі своїх потреб, не можуть лікуватися та відпочивати, забезпечуючи відновлення втраченого через хворобу або перенавантаження здоров'я, нарешті, не можуть забезпечити оплату освіти собі та своїм дітям.

Інструментом для визначення поширеності бідності та ступеня зубожіння населення є межа бідності. Межа бідності – це рівень доходів у середньому на члена родини, нижче від якого неможливе задоволення основних потреб, або це частка прожиткового мінімуму на одну особу в розрахунку на місяць [3]. За допомогою цієї межі визначаються сім'ї, які належать до категорії бідних.

Бідність є наслідком різноманітних і взаємопов'язаних причин, які

об'єднують в такі групи:

- економічні (безробіття, соціальна нерівність, в тому числі низька заробітна плата, низька продуктивність праці, неконкурентноспроможність галузі);
- соціально-медичні (інвалідність, старість, високий рівень захворюваності);
- демографічні (неповні сім'ї, велика кількість утриманців у родині, перенаселення);
- освітньо-кваліфікаційні (низький рівень освіти, недостатня професійна підготовка);
- політичні (військові конфлікти, вимушена міграція);
- регіонально-географічні (нерівномірний розвиток регіонів) [2, с. 27].

Зрозуміло, що бідність – складне явище, яке виступає результатом дії цілого комплексу чинників, які можуть спрацьовувати через певний період часу, а можуть взагалі не проявлятися внаслідок накладання різноспрямованих ефектів.

Нині боротьба з бідністю – пріоритетне завдання багатьох держав і суспільств. Вона охоплює всі аспекти соціальної політики держави і включає в себе системи соціального захисту, соціального забезпечення і соціального страхування.

У різних країнах прийняті різні підходи до боротьби з бідністю. Так в Швеції спостерігається один із самих низьких рівнів бідності в країнах Західної Європи. В шведській економічній політиці явно виділяються дві домінуючі цілі: повна зайнятість і вирівнювання доходів. Її результатами є активна політика на високорозвиненому ринку праці і виключно великий державний сектор (при цьому мається на увазі сфера перерозподілу), що займається акумуляцією і перерозподілом значних грошових коштів на соціальні і економічні цілі.

Цікавий досвід Чехії, де серед «нових» країн Євросоюзу найнижчий відсоток людей, що живуть за межею бідності. Місцева влада надає безробітним громадянам житло, харчування, субсидує шкільні сніданки,

підручники і інші необхідні речі для дітей із бідних сімей, надає житлові субсидії по квартирній оплаті і т. д.

Досить високі соціальні стандарти у Бельгії. Головну ставку в боротьбі з бідністю тут роблять на освіту. Бельгійці й іммігранти, які приїхали сюди жити, можуть безкоштовно пройти курси перепідготовки, вивчити мову і знайти собі роботу за допомогою соціальних служб [1].

Отже, однією з найбільших проблем цивілізаційного розвитку є явище бідності. Крім того, що бідність породжує вкрай негативні соціальні наслідки, вона ще й слугує стримуючим чинником економічного зростання.

Є ряд об'єктивних причин, що зумовлюють масову бідність у багатьох країнах. Це – економічна відсталість, безробіття, низька продуктивність праці.

Аналіз кількісних і якісних параметрів щодо рівня бідності в Україні та країнах ЄС свідчить про динаміку незначного зниження рівня бідності. Міжнародний досвід свідчить, що у сфері боротьби з бідністю існують кілька основних підходів. Найпоширеніший із них полягає у забезпеченні бідних різними видами допомоги, тобто у перерозподілі на користь бідних частини доходів багатих, що держава отримує як податки за прогресивною системою оподаткування. Варто використати досвід держав, де наголос робиться на підвищенні кваліфікації, перекваліфікації бідних, тобто створенні умов для їх продуктивного працевлаштування, формуванні активної позиції щодо зміни свого життя.

Список використаних джерел

1. Війна із бідністю: як у світі борються зі злиднями: [Електронний ресурс]. –

Режим доступу: <http://news.finance.ua/ua/news/-/343251/vijna-iz-bidnistyu-yaku-sviti-boryutsya-zi-zlydnyamy>.

2. Комар Н. Теоретичні підходи до вивчення проблем бідності: глобальний та країнний виміри / Н. Комар // Галицький економічний вісник.– 2013.–№ 2.-С. 23-33.

3. Методика комплексної оцінки бідності: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1785-12>.

4. Указ Президента України «Про стратегію подолання бідності» від 15 серпня 2001 р. № 637: [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/637/2001>.

5. Чуприна О. О. Порівняльний аналіз методологічних підходів до оцінки

бідності та соціальної нерівності / О. О. Чуприна // Економічний простір. – 2013. - № 75. – С. 131-139. __